Tizenötödik évfolyam. 91. szám. Kolozsvárt, péntek, április 20. 1894.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK" ELŐFIZETÉSI DIJA:
Egész évre 16 frt. v 32 korona. Félévre 8 frt. „ 16 korona. Negyed évre 4 frt v. 8 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr vagy 3 k.
Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK

Telefon-szám: 9. POLITIKAI ES TARSADALMI NAPILAP. Telefon-szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvártt, Belközép-utcza 38. szám

HIRDETÉSI DIJAK:
Egy ⊏ czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.
Nyilttéri czikkek:
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A fehér asztalnál.

Kolozsvár város müpártoló közönsége tegnap, a jelenleg itt müködő szintársulatnak egyik veterán és érdemes nőtagját ünnepelte.

Külsőleg is fényes, s bensőleg meleg és szeretetteljes volt az a jubiláris ünnepély, melynek tegnap Krasznay Mihályné, vagy a mint általán nevezik: a kedves Mimi néni volt a központja.

Ötven év óta szolgálja ez a derék müvésznő, ez a közszeretetben álló asszony a magyar szinmüvészet ügyét.

Otven évi küzdelemteljes müködése alatt mindenha arra törekedett, hogy az eredeti magyar szellemet, a tiszta magyar stilt szólaltassa meg a szinpadon. És ez senkinek jobban nem sikerült mint épen neki, a ki e tekintetben mintaképe az igazi magyar szinésznőknek.

Ötvenévi szinpadi müködése alatt szerzett érdemei elismeréseül tegnap Kolozsvár müpártoló közönségének szine java megjelent a szinházban, s lelkesedve ünnepelte és meleg szeretettel vette körül ezt a jó és derék magyar asszonyt, ezt az érdemteljes magyar müvésznőt.

Méltán illeti a babér a legmagyarabb város közönségétől a legmagyarabb szinésznőt.

A szinpadi ünnepség a maga külső fényével és belső melegével bizonyára emlékezetes mozzanata marad még sokáig szinházunk ujabbkori történetének, ámde az ünnepségnek főjelentőségét a szinházi est után következett társas vacsora alatt lefolyt jelenetek adják meg.

Ott a fehér asztalnál nagy kérdések beszéltettek meg, s az érdekelt tényezők egyértelmü nyilatkozatai ból azt kell következtetnünk, hogy ez a nagy kérdés immár a megoldás küszöbén áll.

Épen azért tulajdonitunk különös jelentőséget a tegnapi jubiláris bankettnek, msrt első alkalom volt arra, hogy az ez ügyben érdekelt tényezők együttesen nyilatkozzanak meg.

A fehér asztalnál az a kérdés képezte leggyakoribb és legbehatóbb megbeszélés tárgyát, hogy a kolozsvári nemeti szinház államositását, közegyetértéssel óhajtja-e az abban érdekelt mindenik tényező?

És kiváló örömünkre szolgál konstatálni, hogy e kérdésben ma már nincs nézeteltérés.

A közönség, a szinház igazgatósága, a szinészek és a szinházi ellenőrző választmány egyértelmüleg meg vannak állapodva abban, hogy a kolozsvári nemzeti szinház a létével összefüggő kultur feladatokat csak ugy teljesitheti, ha állami kezelésbe vétetik át s ez úton a szinészet Kolozsvár városában állandósittatik.

Mit tapasztalhattunk ugyanis, mind ekkorig?

Azt, hogy a kolozsvári szintársulat tagjai, ha csak rövid ideig tartózkodtak is e város falai között már otthonnak tekintették a kolozsvári szinházat.

Ebben kétségkivül legfőbb tényező volt ez a páratlan közönség, mely a szintársulat érdemes tagjait rendszerint ugy megszerette és ugy elkényesztette, mintha csak egy nagy családnak lettek volna a tagjai.

Ennyiben a közönség maga gondosdodott arról, hogy a szintársulat tagjai e város falai között otthon érezzék magukat.

Ám a közönség minden szeretete és gondossága sem tudott a szó szoros értelmében — otthont teremteni a szinészet számára, mert erre nem rendelkezett a kellő anyagi eszközökkel.

A tegnapi lakomán ismételt jelét láttuk annak, hogy a szinészek csakugyan azt képzelik, hogy nekik Kolozsvárt otthonjuk van.

Fájdalom ma még csak otthonosan érezhetik magukat, de otthonjuk még a szó igaz értelmében nincsen.

De lesz. És épen mert ezt most már ilyen határozottsággal mondhatjuk ki, tekintjük mi a jubiláris ünnepség legjelentősebb részének a fehér asztaloknál lefolyt jeleneteket.

A szinházi ellenőrző választmánynak elnöke dr. Groisz Gusztáv ur, a közéletnek e kiváló férfia, s a kolozsvári szinház ügyének e fáradhatlan apostola — a tegnapi lakomán alkalmat vett magának egész meggyőződésszerüen kimondani, hogy a kolozsvári nemzeti szinház államositása az 1895-ik év folyamán ténnyé válik.

Mi — ismerve a körülményeket és megbizva dr. Groisz Gusztáv úr kijelentésének őszintességében, készséggel állunk be hirdetőjéül annak az örvendetes ténynek, hogy a kolozsvári nemzeti szinház a jövő évben már államositva és a szinészet Kolozsvár városában ennek következtében állandósitva lesz.

Azt hisszük, hogy a tegnap esti bankettet épen ezen okból méltán tekinthetjük a jubiláris ünnepségek fénypontjának és legjelentősebb mozzanatának. Öröme lesz abban szinésznek, mely valódi otthonra fog találni és öröme a közönségnek, mely akkor már csakugyan otthont nyujthat az ő szeretteinek.

Mi készséggel adjuk hozzá csekély errünket, hogy az igy felkarolt és nép szerüsitett eszme mihamarabb ténynyé válljék, s ha ez — mint hinni szeretjük — rövid időn bekövetkezik — akkor a Krasznainé jubiláris bankettjét a szinház történetében csak ugyan megörökitésére érdemes mozzanatnak jogosan tekinthetjük. A fehér asztal kiküzdötte a maga jogát, most már csak a még hátra levő tényezőnek kell megnyilatkoznia.

Ennek megszólaltatására is törekedni fogunk s reméljük, hogy vállvetett igyekezettel ez is sikerülni fog.

Politikai hir.

A mai püspöki konferenczia — mint Budapestről értesülünk — ki árólag a kongrua kérdésével fog foglalkozni, nevezetesen a birtokos szerzetes-rendek ama memorandumával, a melyben tiltakoznak az ellen, hogy a kongrua-kiegészités terhe rájok is kivettessék. Tekintve, hogy e tiltakozásnak az érdekelt szerzetes-rendek nevében Fehér Ipoly már kifejezést adott, a nélkül, hogy azt a püspüki kar figyelembe vette volna, valószinü, hogy a minapi megállapodásokat a mai konferenczia is fenntartja.

A T. Ház.

Budapest, ápr. 19.

Tiz órára volt ma is összehiva a t. Ház. Fél tizenegy órakor csakugyan lehetett már látni néhány képviselőt. Igy történhetett, hogy mikor az elnök egy negyeddel tizenegy előtt megnyitotta az ülést, Herman Ottót szegény Csanády bácsi szelleme kényszeritette, hogy konstatáltassa a Ház határozatképtelenségét. Az elnök 15 perczre felfüggesztette az ülést.

A földmivelésügyi bizottság nevében Lehotzky Vilmos előadó ezután rövid megokolással elfogadásra ajánlotta a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvényjavaslatot azokkal a módositásokkal, a melyeket a főrendiház tett rajta.

A Ház ezeket a módositásokat elfogadta, de nem minden vita nélkül, mert a törvényjavaslat tizenhatodik szakaszánál, a melyet a kötött birtokok kezelésének biztositása szempontjából Bujanovics Sándor szuratott e javaslatba, a mely azonban egyszerüen áldozatául esett a főrendek módositó kedvének, — Bujanovics nem hallgathatott és a főrendiházban elhangzott argumentumok megbirálásával akarta a parlamentet meggyőzni, hogy az eredetileg hiányzott, később közbeszurt és most ismét kihagyatni javasolt szakaszra éppen olyan szükség van, mint volt az erdőtörvényben, a melybe már tizenöt esztendővel ezelőtt bölcsen fölvették.

Ha a főrendek a szakaszt azért perhorreskálják, mert büntető szankcziója nincs, akkor füzzenek hozzá ilyen büntető záradékot, a mint az erdőtörvényben is tettek, de ne ejtsék el az egész szakaszt.

Erre nézve Bujanovics irásban is formulázott inditványt tett.

Herman Ottó is segitségére sietett a kormány és a bizottság részéről cserben hagyott szakasznak, de kettőjük vállvetett törekvése sem diadalmaskodhatott azon a kényszerargumentumon, a melyre a miniszter épitetett.

Gróf Bethlen András ugyanis azért kérte a főrendek módositásainak változatlan elfogadását, hogy a javaslatból mielőbb törvény válhassék.

Ez az argumentum döntött. A szakasz véglegesen áldozatul esett.

A közgazdasági bizottság két jelentését: a mesterséges borok készitésének és forgalomba hozásának tilalmazásáról szóló törvény végrehajtása, és az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló törvényhez kiadott pótló rendelet tárgyában, minden vita nélkül vették tudomásul.

Ezután Dokus Ernő előadó, Ugron Gábor, Thaly Kálmán, Herman Ottó, Zichy Jenő gróf miniszterelnök felszólalása után a Ház elfogadta a milleniumi ünnepélyek előkészitésre kiküldött bizottság jelentését, melyről alább részletesen referálunk.

Herman Ottó még egyszer konstatálni akarta a Ház határozatképtelenségét, de ez esetben több volt jelen száz képviselőnél.

Miután az elnök legközelebbi ülést szombat délelőttre tüzte ki, s napirendjét megállapitotta, az ülés véget ért.

A millenium.

A képviselőház tegnapi ülésén az ezredéves jubileum ügye is szőnyegre került.

Dókus Ernő előadó hosszabb indokolás után javasolja, hogy mondja ki a képviselőház.

1. „az ország ezredéves fennállása évfordulójának e tényhez méltó megünneplését; 2. tudomásul veszi ezen jelentést és magáévá teszi azon általános irányeszméket, melyeket a bizottság az ezredéves ünnepély megtartására nézve a miniszterelnök előterjesztései alapján a Háznak bemutatott; 3. egy 60 tagból álló országos bizottság kiküldését, melybe 40 tagot a képviselőház, 20 tagot a főrendiház választ: és a mely a kormánnyal folytonos érintkezésben, a jelentésben kifejtett nézetek alapján kezdeményező, tanácsadó s ellenőrző hatáskörrel bir mindazon intézkedésekre nézve, melyek az ezerévi fennállás megünneplése alkalmából végrehajtandók lesznek; 4. ezen jelentésnek, valamint a miniszterelnök előterjesztése és pótelőterjesztésének a főrendiházhoz leendő átküldését alkotmányos tárgyalás és hozzájárulás végett."

Ugron Gábor sokkal fontosabbnak tartja magát azt a tényt hogy államalapitásunk ezredéves évfordulóját ünnepeljük, sem hogy olyan sablonos javaslatokkal, mint a milyeneket a bizottság ajánl, megelégednék. Sokkal maradandóbb emlék szerinte, ha 1000 népiskolát és 1000 óvodát emelünk, mert az legalább a késő századokra is kihatással lesz. De ha már okvetlenül diadaliveket akarnak emelni, akkor ne emeljék azokat római és görög stylben, hanem használják fel a székely stylust, mely Erdélyben még feltalálható. Ez legalább nemzeti, mert az ősök Ázsiából hozták magukkal. Ezt akarta a kormány figyelmébe ajánlani.

Herman Ottó szerint minden, a mit az előadó mondott, csak látványosságszámba megy és ha már ilyeneket alkotnak, szintén felhasználandónak tartja a magyar és székely stylt. Azt ajánlja, hogy a történelmi kiállitáson a magyar nemzet összes korszakai képviselve legyenek, akár szépek azok, akár nem, akár dicsők, akár nem.

Thaly Kálmán hozzájárul Ugron azon inditványához, hogy első sorban az iskolaügyet kell előmozditani, mert az maradandó, de azért ő helyesli az előadó által javasoltakat, mert jobb valamit, mint semmit sem alkotni. Azt hiszi, hogy azoknak a szobroknak igen nagy jelentőségük lesz, mert a mikor a gyermekek ott játszadoznak és ott nevelkednek a szobrok alatt, épen ugy mint Olaszországban teszik, bámulni és tisztelni fogják azok jelentőségét. Árpádnak lovasszobrát elengedhetlenül szükségesnek tartja. A mi az épületek styljét illeti, a miniszterelnök figyelmébe a mórstilt ajánlja, mely hozzánk legközelebb áll.

Zichy Jenő gróf szerint a millenium méltó megünneplésére igyekezett a bizottság minden számbavehető javaslatot tekintetbe venni, de elfelejtette azt, hogy mily kevés idő van még hátra 1896-ig és ugy látszik, nem tudja azt, hogy ugyancsak 1896-ban Konstantinápolyban is világkiállitás lesz. Ezt a miniszterelnök figyelmébe ajánlja.

Ugron Gábor második felszólalásában nem hiszi hogy a bizottsági jelentésében előadott javaslatok létre jönnek az 1896-iki esztendőben, mert, hogy azok tervbe vett épitkezését e 2 év alatt megvalósitani lehetne, sőt azt valaki el is higyje, az lehetetlen. Az épitkezéseket meg fogják kezdeni, de a kiállitásig semmiesetre sem fogják azokat befejezhetni.

Wekerle Sándor miniszterelnök a bizottság javaslatát mindenben helyesli. Azt, hogy milyen stilben emeljék az egyes monumentumokat, müvészeink zsenijére bizza. Megvan győződve, hogy nagyban és egészben el fog készülni az ünnepély minden pontja 1896-ra, de ha egyes részekkel hátramaradnánk is, ez sem lenne baj, mert sokkal nagyobb hiba lenne, ha csak azért, mert mindent el akarunk készitení, mindent elhamarkodnánk. Arrol, hogy 1895-ban Konstantinápolyban kiállitás lesz, hivatalos tudomása nincs, hisz épen a szultán volt oly kegyes hogy a birtokában levő összes magyar eredetü dolgokat s könyveket átengedte a milleniumi kiállitásra. Kijelentvén még, hogy több szobor emelését tartja szükségesnek, a bizottság javaslatát elfogadásra ajánlja. (Zajos helyeslés.)

Zichy Jenő gróf félreértett szavainak helyreigazitása után.

Elnök a vitát bezárja és felteszi a kérdést szavazásra.

Turin és Eger.

Megemlitettük annak idején, hogy Eger város tanácsa köszönetet mondott Turin városának azért a jóindulatáért, a melylyel Kossuth Lajos iránt viselkedett. Turin város tanácsa erre az átiratra a következő, olasz nyelven irt levélben válaszolt Eger városának:

Megkaptuk nagyrabecsült levelüket, a melyben a mélyen tisztelt városi elöljáróság Eger város közönsége nevében is kifejezte elismerését Turin város elöljáróságának és polgárságának azért a jóindulatáért, a melylyel életében a nagy magyart, Kossuth Lajost elhalmozta és azért az impozáns végtisztességért, a melylyel temetése alkalmával megtisztelte.

Turin városa, a mely minden időben büszke volt arra a megtiszteltetésre, hogy a nagyrabecsült számüzöttet vendégül fogadhatta, éppen ugy gyászolja halálát, mint bármelyik kedves polgáráét.

A város, a mely a legnagyobb elismeréssel tartozik azért hogy jóindulatát ily kegyesen fogadta egy hazafias város polgársága engem bizott meg azzal, hogy a legforróbb köszönetét nyiltvánitsam.

Voli.

A levéllel egyidejüleg érkezett meg Turin városának április 4-iki közgyülésén felvett jegyzőkönyve, a mely szerint a város tanácsa elhatározta, hogy Kossuth lakóházát emléktáblával jelöli meg. Ezt az emléktáblát azonban egy 1883-ban hozott határozat szerint csak tiz év mulva állithatja fel.

Magyar agrár-politika.

— Két czikk. —

Irta: **Székelyhidy Viktor.**

A magyar mezőgazdálkodás, nemkülönben a magyar közgazdaság mai helyzete a folyton meg-meg ujuló gazdasági válság folytán — bizonyos alárendelt szerepkörben mozog, hogy ugy fejezzem ki magamat, az állam jóakaró dédelgetésére szorul, mely nélkül — a legjobb akarat mellett sem képes — positiv eredményeket felmutatni.

Sajátságos; de egyuttal különös helyzete ez közgazdaságunknak! Mig más államok fő; de egyuttal legelső és sürgös, semmi körülmények között sem elódázható! — teendőiknek látták azt: hogy közgazdaságaikat intensiv kultura alakjában — mely egyuttal a módern gazdálkodási rendszer alapja — nagygyá és hatalmassá fejleszszék: nemzeti életöknek megfelelő agrár-politika üzése mellett, addig minállunk a magyar agrár-politika érdekében megindult, fejlődő munkásságot alig találunk, pedig, ha valahol rá vannak szorulva erre, teljes határozottsággal állithatom, hogy az első sorban nem más, mint hazánk közgazdasága!

Az agrár politika üzése nem uj dolog. Fényes eredményeket értek el vele a külföldi államok, mert a létrehozott anyagi javaikat első sorban jól tudták értékesiteni, másodsorban pedig állandó; de egyuttal biztos piaczokat is teremtettek maguknak.

A szabad Amerika szülötte az agrárpolitika, mely átplántáltatott Európába is, — de sajnos itt elfajult és a hegy egeret szült: a védvámos német poiitika alakjában jóllehet ők eme rendszert: cultur — agrárpolitikának nevezték el!...

Nem tagadom, hogy a védvámos agrár politika egyes ország viszonyaihoz mérten itt ott be üt, — sőt haszonnal is jár; de hogy specieliter a magyar közgazdasági viszonyokkal homlok egyenest ellenkezik az is bizonyos!...

Nem védvámos agrár-politikára van szüksége a magyar mezőgazdaságnak, hanem nemzeti szellemben müködő öntudatos magyar agrár-politikára, a mely megvédje az agyonszoritott gazdaosztályt az árlenyomások, a szédelgő spekulátió, a nemzeti irányától elterelt slendrián üzérek ellen, mely mint egy óriási piocza itt szivja közgazdaságunkat; de csak a maga javára!!...

Nemzeti szellemben müködő közgazdasági erőkre van szükségünk, melyeknek müködése van egyuttal hivatva arra: hogy a magyar agrár politikai eszmék mentől kiterjedtebb körben: — de egyuttal fényes eredményeket felmutatva kezdjék meg müködésöket.

Magyarország mint önálló, és független állam egyuttal agrár — állam is. — Mint ilyennek első sorban agrár-érdekei jönnek tekintetbe. És joggal kérdem tehát és ennél fontosabb kérdésünk a jelenben, midőn a külföldi verseny, az árlenyomások a szédelgő speculátió, az érdekeltség nem tudása vagy nem akarása már eo ipso mintegy ellenállásra kényszeritik a gazdát, ha ugyan ellenállani képes eme sok mindenféle dolgok közepette?

És hogy sok ilyen dolog van az tagadhatatlan. Mig egyfelől elismerjük és hirdetjük azt, hogy közgazdaságunk fejlődik, izmosodik, másfelől őszintén bevaljuk azt, hogy még sok épiteni valónk van közgazdaságunk számtalan ágain, de eme épités az is bizonyos csak akkor lesz erős és hatalmas is egyuttal, ha nemzeti traditiókhoz hü is lesz egyszersmint!

A magyar agrár politika üzése, nemzeti irányba való terelése nem külömben köz és mezőgazdasági érdekeinknek megfelelő helyes és okszerü gazdálkodási rendszerek meghonositása válna egyuttal szükségessé, a melyeknek megerősödése kellene, hogy képezze egyuttal alapját egy önálló és erős nemzeti magyar-agrár polittkának is!

Pedig ennek meg kell lennie már a közel jövőben! Különben elnyom a világverseny hatalmas sulya, a külföldi verseny, a külföldnek megkettőztetett szorgalma és munka kedve, — az öntudatos egyéni munka! — melyeket át kell assimilálnunk, különben közgazdaságunkban igen érezhető visszaesés fog beállani!

Nagyon csalódik az, ki azt hiszi, hogy a mai közgazdasági állapotok minden tekintetben kielégitők!

Sok kivánni valót hagynak még hátra, különösen a mezőgazdasági érdekképviselet terén.

A kinek csak egy kis alkalma volt hazánk jelenlegi közgazdaságát tanulmányozni mit tapasztalt az? Mindenütt a kellő képzettség hiánya, a mérvadó körök indolentiája, az előkészültség kevés vagy legtöbb esetben semmi foka, szóval közgazdaságunak elhanyagolása tünik szemeink elé.

Pedig nagyon megfontolandó dolgok ezek! Megfontolandó különösen azok részéről, kiknek kezében van az erő és hatalom; a kik kevés jó akarat mellett igen sokat tehetnének a magyar közgazdaság erősödésére, a mely erősödés egyuttal annak fejlődését is biztositaná!!!

Tagadhatatlan az, hogy látunk itt-ott jóakaró, — hogy igy fejezzem ki magamat — támogatást, ama körök részéről; de ez koránt sem elég, nem pedig azért mivel a kelllő támogatás, még nem biztositja az eredményt is egyuttal.

ERDÉLYI MUZEUM-EGYLET KÖNYVTÁRA

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Különösen megfigyelendő jelenlegi közgazdasági viszonyaink között az, hogy a jelenlegi állapotok mellett positiv eredményeket nem fogunk elérni, mert a rendszer nem egységes, nem nemzeti szellemben fejlődött, nem szolgálja csak a mi, hanem a szomszéd állam érdekeit is!!!...

Már pedig így a veszteség csak a miénk marad, az elnyomatást, a veszteséget megérzi közgazdaságunk, amott pedig — a szomszédnál — a nyereség mindig csak a tiszta haszon javára esik!!!

Kérdés most, hogy miként tudunk a már meglévő bajokon segiteni?

Mindenesetre, mivel a közgazdasági bajok már régi származásuak, egyszerre segiteni nem lehet; de kevés jóakarat mellett természetesen igen sokat lehetne javitani jelenlegi közgazdasági viszonyainkon.

Mindenesetre a czél nem lehet más, mint arra törekedni, hogy Magyarországnak önálló, de főleg külön vámterülete legyen, menten minden idegen (szomszéd) befolyástól, hogy felszabaduljon közgazdaságunk a külső befolyásoktól a melyek miatt nem tud jelenleg positiv eredményeket felmutatni.

Hogy jelenleg ez igy van bizonyitják azt közgazdasági állapotaink feltünő hiányosságai. A magyar gazda — bár óriási munkaerőt fejt ki — nem képes magas üzleti hasznot felmutatni, nem legalább alyat, mint a minővel a szomszéd államok dicsekednek.

Mindenfelől nagy terhek környékezik a magyar mezőgazdát. Terhes adó, viz és fogyasztási adók, magas munka és napszám bérek, a gazdasági cselédek fokozottabb igényei és a mi fő az ország igen nagy részében a munkások hiánya még megkoszorusza eme bajokat!!..

Igy gyül össze rendre-rendre minden baj, a mely akadályozza a gazdaság fejlődését, végeredményében tekintve a dolgot a veszteség a magyar mezőgazdálkodás terhére iratik fel!!!..

Uj köztársasági elnök.

Páris. april 18.

A „M. H."-nak irják:

Novemberben fog összeülni az a kongresszus, a mely hivatva lesz a franczia köztársaság uj elnökét megválasztani. Mindazonáltál már most megeredtek a kombinácziók arra nézve, hogy ki fogja viselni Franczia ország legfőbb állami hivatalát.

A „Gaulois", ez az orleanista-ujság volt az első, amely az elnök-választás kérdésével már most külön czikkben foglalkozott Neki már jelöltje is volt Aumale herczeg személyében. A czikkben kifejtette, hogy a királyi vérből való származás mindenesetre olyan előny, amelylyel sem a lángész, sem a legnagyobb érdemek nem érnek föl. Hát ezt a fölfogást is csak olyan ujság vallhatja a magáénak, amely ultra-royalisztikus elveknek hodól. Ez érthető. De mér kevésbbé érthető az, hogy néhány nappal később a „Gaulois" már hallani sem akazt az ő herczegi jelöltjéről és helyette kilencz polgári származásu jelöltet állitott föl.

Ime a jelöltek névsora: Carnot, Casimir-Perier, Challemel-Lacour, Magnin, Brisson, Méline, Dupuy, Waldeck-Rousseau és Gervais tengernagy.

Minthogy azonban a „Gaulois" szerint Carnot nem fogadja el másodszor is az elnökséget, komoly jelöltnek csak Casimir-Perier és Challemel-Lacouur vehető.

A „Paris" szerint a „Gaulois" kombinácziói nem komolyak. Ma még nem lehet a köztársaság uj elnökéről beszélni, a fődolog az, hogy az uj elnök ne legyen sem katona, sem herczeg, hanem államférfiu. Carnotnak a „Paris" azt tanácsolja, hogy mondjon le utra való megválasztásának még csak a gondolatáról is; ujabb hét esztendő mulva talán majd megint sorra kerülhet.

A komoly ügy mulatságos oldaláról Estivallet ur, egy dijoni füszerkereskedő gondoskodott. Ennek az urnak, aki egyszer már saját magát is jelölte az elnökségre, éppenséggel nem tetszett a „Gaulois" jelöltjeinek a névsora. „Casimir-Perier és Gervais tengernagy kivételével" — azt irja Estivallet ur — „a jelöltek csak arra jók, hogy elaggott huszárlovak gyanánt kimustrálják őket." De ez a két jelölt sem elégiti ki mindenben az Estivallet ur igényeit, Gervais tengernagynak azt rója föl vétkeül, hogy nem csinálta meg a franczia-orosz szövetséget, Casimir-Perier ellen pedig az a hibája, hogy nem hozta eléggé napfényre midazokat a komiszságokat, a melyeket Gambetta halála óta a politikusok elkövettek.

Estivallet ur azzal fejezi be a levelét, amivel minden politikus-csizmadia és krajzlei befejezné:

„Végre is akár akarják, akár nem, jobbat, mint én, nem fognak sehol találni!"

A szent-István társulat nagygyülése.

Budapest, ápril 19.

Nagy érdeklődés mellett, előkelő közönség jetenlétében tartotta meg a Szent-István társulat ma délelőtt XLI. évi rendes naggyülését a központi papnövelde elsőemeleti disztermében. A közgyülést megelőzőleg fél 10 órakor ünnepélyes Veni Sancte volt az egyetemi templomban, a melyen Való Simon pápai kamarás pontifikált. A nagygyülésen jelen voltak: Császka György, Zalka János, Schuszter Konstantin, Steiner Fülöp Firczák Gyula, Bubics Zsigmond, Hornig Károly, Desseffy Sándor, Mihályi Viktor, Rimély Károly, Schopper György, Bende Imre, Cselka Nándor püspökök, Szabó János szamos-ujvári gör. kath. érsek, gróf Széchenyi Miklós jáki apát, Fehér Ipoly főapát.

Gróf Zichy Nándor elnök pontban 10 órakor megnyitva a naggyülést, bejelentette hogy a herczegprimás személyesen fog elnökölni s inditványára egy — gróf Szapáry István vezetése alatt. Bogosich Mihály, dr. Timon Ákos, Szentiványi Zoltán és Morlin Imre tagokból álló küldöttség ment a herczegprimásért, a kit a terembe beléptekor szünni nem akaró éljenzéssel fogadtak. A herczegprimás a hallgatóság feszült figyelme között nagyhatásu s főleg az egyház politikai javaslatokkal foglalkozó beszédet mondott.

A primás nagyhatásu beszédeért a naggyülés Zichy Nándor gróf inditványára köszönetet mondott a herczegprimásnak. Következett ezután az alelnöki jelentés, melyet Kisfaludi A. Béla, társulati alelnök olvasott fel s melynek elején megemlékezett a társulatnak mult évi május hó 8-án, XIII. Leó pápa félszázados püspöki jubileuma alkalmából tartott diszgyüléséről s az üdvözlő feliratról, melyet a pápa sajátkezüleg irt levélben köszönt meg.

Az egyhangulag elfogadott alelnöki jelentés után következett dr. Kiss János igazgatói jelentése, mely részletezve kimutatja a társulat irodalmi működését, melynél a fősuly a népiratok minél nagyobb számban való terjesztésére volt fektetve. A számvizsgáló bizottsági jelentést a nagygyülés szintén egyhangulag tudmásul vette, megadva a felmentvényt. A társulat vagyongyarapodása a 38.000 forintot meghaladja. A vagyon ez időre több mint 95.000 frtra rug.

A költségvetést az 1894 évre 138,189 frttal, a kiadást pedig 132.000 frttal állapitották meg.

Végül zajos helyeslléssel fogadták Csekonics Endre grófnak azt az inditványát, hogy a pápához a szokásos Péter-fillért ezuttal is elküldjék s a közgyülés fejezze ki iránta a hódolatát és tiszteletét a mely évről-évre nem csak megujul, hanem erősbödik.

Vaszary Kolos herczegprimás végül köszönetet mondott az ügyek buzgó vezetéseért az elnökségnek és a tisztikarnak s aztán áldást mondva, a gyülést berekesztette.

Krasznainé jubileuma.

Kolozsvár, április 20.

Nemcsak Krasznainénak, hanem Kolozsvárnak is ünnepe volt az a jubiláris előadás, a melyet tegnap, Krasznai Mihályné, szinésznői pályafutásának 50 éves jubileuma alkalmából rendeztek. A szivnek és a szeretetnek volt ez az ünnepe.

Szive nyilatkozott meg Kolozsvár közönségének, hogy kifejezze szeretetét a nagy művésznő iránt és háláját azokért az élvezetekért, a miket két évtizeden keresztül, a tövises pályán, a hogy Mimi néni mondta, szakadatlan törekvésével és művészetével nyujtott.

Mindenki ott volt, csak az Erdélyi Irodalmi Társaság tündöklött ujra távollétével.

A szinház zsufolásig megtelt közönséggel. Nézőtéren páholyokban, karzaton, álló helyen nem lehetett látni egyetlen egy üres helyet.

Hét órakor felgördült a függöny és a szinpadon egy szép kép tárult a közönség szemei elé.

Egyik oldalon Kolozsvár közönségéből alakult bizottság, a másikon pedig Krasznainé pályatársai foglaltak helyet. Mindkét csoportban a művésznőnek szánt koszoruk, csokrok nagy száma volt látható.

Taps és hosszantartó éljenzés következett, a mikor Krasznainé a szinen megjelent.

Általános figyelem között E. Kovács Gyula intézte hozzá a következő ódát:

Krasznainénak.

(Jubileumán.)

Mikor én tégedet, először láttalak,
Virágzó menyecske, kecses asszony voltál.
Férfi-öltözetben, virágos fák alatt
Egy beteg királynak édes dalt daloltál.

„Az ördög része" volt ez a tündér darab.
De terád belőle az „angyal-rész" esett,
Meggyógyult a király dalod enyhe alatt,
Meg mindenki a ki, téged fölkeresett.

E szerep, mit tőled, legelőször láttam,
Ugy tetszik most nékem: pályád rajzelatja.
Lelkes hitvesekben, drága nagymamákban
Ugyanaz maradtál csak más-más alakban.

Jóságnak, hűségnek megtestesitője,
Ètled, a szeretet bajai közt telt el,
Összeháborodott szivek békitője —
Testvérnek tartunk már a jó szellemekkel.

Cseda-e, ha most ily hódolat vesz körül?
Gyönyörködve nyugszik minden szem itt rajtad.
Nincs a ki ne mondja, pályatársid közül:
Kedves „Mimi néni" te nemes, te nagy vagy!

Fogadd e koszorut! Mi nyujtjuk ezt néked,
Kikkel jóban rosszban oly hiven harczoltál.
Tartsa meg az Isten áldás teljes élted,
Lásson még, sokáig áldozni ez oltár!

Erre Krasznainé meghatott hangon a következőket mondotta:

Kedves pályatársaim! Mit mondjak nektek? Mit kérjek tőletek? Hisz birom évek hosszu sora óta becsüléstek és szeretetteteket. a mit még sokáig birni óhajt Mimi nénitek!

Ezután Ditrói lépett a művésznő elé s a következőkben üdvözölte 50 éves jubileuma alkalmából:

Tisztelt művésznő! Szeretett Mimi nénink!

A miben te midenkor oly gazdag voltál, a mivel mindnyájunkat elárasztottál — csekély emlék kiséretében, azt hoztuk most vissza neked a szeretetet. — — Igaz szeretettel ölelünk át Téged, ki maga vagy a megtestesült jóság és igaz szivből kérjük a Mindenhatót, hogy áldja meg a mi kedves Mimi néninket és tartsa meg őt sokáig a m. szinészet dicsőségére.

Kolozsvár közönsége koszoruját Hindy Árpád a következő üdvözlő beszéd kiséretében nyujtotta át:

Mélyen tisztelt művésznő!

A magyar szinművészet szolgálatában eltöltött félszázados munkásságának ünneplésére gyültünk egybe: pályatársai és a közönség. A szép hivatást, melynek e nagy időt annyi tehetséggel szentelte, mindig a pályája iránt érzett nemes lelkesedéssel és mindig a közönség teljes elismerése mellett töltötte be. E félszázad alatt a legtöbb ideig Kolozsvár közönségének volt alkalma művészetében gyönyörködni, a mely közönség szinpadi jeles működésén kivül még nagyrabecsülete azt az önfeláldozást és azt a jó szivet is, melynek az utóbbi nehéz években oly kiváló jeleit adta. Áldja meg az Isten érette

Ime átadjuk Kolozsvár közönsége részéről az elismerés és hála koszoruját, azzal a szivből jött kivánsággal, hogy még sokáig lássuk a szinpadon.

Kolozsvár közönsége üdvözletét Krasznai Mihályné megilletődve köszönte meg a következő szavakkal:

Nagyrabecsült uraim! Mélyen tisztelt közönség! A mai est kitüntetése és e szeretetnek nyilvánulása, feledtették velem a tövisseket, melyek 50 éves pályafutásom alatt szivemet vérezték. Fogadják ezért örök hálámat. (A közönség felé fordulva:) 1871 óta. élvezem e nemes város közönségének szeretetét. Ez az idő ugy repült el felettem, mint egy szép álom. Ma fölébredék és látom, hogy ez nem álom, de való. E szeretetet igyekszem megérdemelni és hálás leszek érte. Mert e nemes város közönsége nekem otthont adott, kivette kezemből a vándorbotot, mire többé nem lesz szükségem, mert e szeretett közönségtől engem csak a sir választ el. Kérve kérem, szeressenek továbbra is. És ha majd eljön az idő, hogy menni kell, kérem ezt a jó közönséget, a kit én oly sokszor megnevettettem, — ejtsenek egy könycseppet Mimi néni sirjára.

Ezutáa az unitárius ifjuság szónoka jött, ki szintén koszorut hozott. Krasznainé ennek ezt felelete:

Az ifju nemzedék mindig sorakozott a szép és jó tettekben az öreg korral. Éljen az ifjuság!

Ditrói Mór igazgató most a mindenünnen jött üdvözlő sorokat olvasta fel s az ezek kiséretében érkezett koszorukat nyujtotta át.

Első volt ezek között a nemzeti szinház tagjai nevében Ujházy Ede levele, melyben a fővárosi pályatársak tiszteletüket és elismerésüket fejezték ki.

Krasznainé erre megjegyezte, hogy: „A kolozsvári nemzeti szinház bölcsője volt a fővárosi szinház művészeinek. Ő örömmel elmondhatja, azt, hogy a bölcsőnek egyik igénytelen ringatója volt."

Azután Kápolnay a magyar szinészet egyetemének, az összes távol levő pályatársak, testvérek nevében köszöntötte, kérve, hogy 50 éves küzdelmes — de áldásos — munkálkodásáért fogadja szivesen a jól kiérdemelt babért, melyet a legmélyebb hódolattal és hálával nyujt — az országos magyar szinészegyesület.

Krasznainét a Feleki pár levélben üdvözölte.

Táviratot kapott Esztarházi Kálmán gróftól Evva igazgatótól, Nagy Ibolyától Budapestről.

Delli Emma, Fenyvesi Emil, Fóris Pista, Gál Gyulától Aradról.

Budapestről: Szacsvainétől, Lendvaynéé Fáncsy Ilkától, Jászai Maritól, Gyöngyössyné Mátray Laurától, Somlótól.

Debreczenből: Foltényiné Paulától, Tőkés Emiliától.

Ezenkivül még küldtek táviratokat: a Mátray-család, ifj. Bokor József Körössi Kálmán, Kassai Vidor stb.

Bécsből Sonnenthal Adolf küldött üdvözöl sürgönyt.

Koszorut, vagy csokrot kapott br. Bánffy Dánielnétől, Kovács Gyulánétól, Bölöny Józsefnétől s a közönség soraiból nagyon sokaktól. E koszorukat már napokkal azelőtt látni lehetett Farkas Antal, Schultz és Zobátz virág kereskedéseiben.

E bevezetés után a függöny a közönség éljenzései közepette legördült s kevés várratva megkezdődött az előadás.

Vahot Imre „Farsangi iskola" czimü tőről metszett magyar vigjátéka került szinre. A darab mely még a régi jó táblabirói világból való jó izü ötletekkel, régi jó nótákkal s jól megrajzolt alakokkal, nagy tetszésben részesült. Krasznainét minden felvonás után 6—8 szor hidták a lámpák elé. A darabban kedvvel, hangulattal játsztak a pályatársak s osztosztak a sikerben az ünnepeltel Hunyady Margit Gerő Lina, Vendrei, Szentgyörgyi, Megyeri, Pusztay, E. Kovács Gyula, K. Szerémy Géza Klenovits, Haday, Sipos Etelka, Várady M. s mások. Az előadás 10 óránál tovább tartott.

*

Diszbankett.

A szini előadás után a központi szálloda emeleti disztermében jöttek össze az ünnepelt tisztelői, hogy a fehér asztaloknál is kifejezést adjanak ama köztisztelet és szeretetnek, melynek az ünnepelt művésznő oly hosszu idő óta részesse.

Esti 10 órakor már egészen megtelt a terem érdeklődőkkel. Pontban tiz órakor lépett be a terembe Ditrói Mór igazgató karján az ünnepelt, kit a közönség lelkes él-

AZ „ELLENZÉK" TÁRCZÁJA.

1894. Aprilis 20.

Érvénytelen.

C. SWERDNÁTÓL.

Az „Ellenzék" számára forditotta:

AMICA.

XXXIII.

(Folytatás.) (84)

— Latimer — mondá lassan — tudtommal nincsen a családodban aszkórság; de véletlenül tudod-e, hogy a feleséged családjában volt-e?

Az ezredes hirtelen megfordult.

— Miért kérded azt? — kiáltá. Szent ég, Macgregor! — az én leányom gyenge, tudom — az anyja is az volt; de — de — nem gondolod, hogy —

— Nem, — szakitotta félbe a kis doktor nyugodtan és még mindig nem emelve fel a szemeit — nem, én nem mondom azt, hogy eddig valami gyanus kór-jeleket fedeztem volna fel benne. Te azt mondod, hogy ő mindig gyengének látszott — és az igaz; de most nagyon gyengének látszik. Ha a hajlam meg van benne és a betegség ki találna fejlődni, attól félek, hogy annak a feltartóztatására nem sok anyagi ellentállást találna. Azt tanácsolnám neked, hogy éppen most ne igen sokat utaztasd. Latimer, neked nagyon gondosan kell a leányodra ügyelned.

— Holnap leviszem Landsladronba — mondá az ezredes zavarodott hangon.

XXXIV.

Latimer ezredes sokkal inkább meg volt ijedve, mint a hogy saját magának elismerte, iszonyu félelem fogta el a szivét, valahányszor a Macgregor intő szavaira gondolt, vagy a leánya arczára nézett — és szavát tartotta. Nem volt tekintettel sem a Floydné érzelmeire, sem a bevásárlásaira; azt mondta, hogy Esztert rögtön leviszi Landsladronba és nem várakozik semmire.

Végre hosszas beszéd, néhány könny s a zsebkendő bőséges használata után, az ezredes, a doktor, Eszter és Trixi együtt indultak el Landsladronban, Floydnét hátra hagyva, hogy bevásárlásait kényelmesen megtehesse.

Oszkárnak jelenleg saját lakása volt; és az nagyon csinos, izlésteljes és kényelmes volt. Egy magára nézve jelentéktelen, de jól jövedelmező hivatalban volt, mit a nagy bátyja befolyása szerzett meg a számára. Ámbár nagyon kevés delga volt, de az oly sokkal több volt, mint a mit ő valaha azelőtt dolgozott, hogy ő szentül hitte és az anyjával is igyekezett elhitetni — hogy halálra dolgozza magát.

Néhány nap mult el és az ezredes szive megkönnyebbült; kész volt nevetni az előbbi félelme felett s a doktorra neheztelt a miért őt megijesztette. Eszter jobban volt — bizonyos volt benne, hogy sokkal jobban volt — szinte egészen helyre állott. Azt a finom vadrózse szinét visszanyerte; a bágyadt tekintetét elveszitette; nevetett és majdnem olyan vidáman csevegett, mint Trixi maga. Ej — csak nevetséges képzelődése volt Macgregornak!

Az ezredes nem beszélt Eszterrel az ájulásáról, sem annak az okáról — sőt arra vonatkozólag még czélzást sem tett; és Trixi sem tette.

Ambár Trixi egy cseppett sem busult azon heves kitörésén mely által az ezredes fagyos haragját magára vonta, de szinte bosszankodott magára vonta, de szinte bosszankodott magára a miért szólott. Mi haszna volt annak? — gondolá, a cousinja hideg, közönyös szép arczát vizsgálva.

Mint rendesen eljárt a szája, és tulzott — mert Eszter nem gondolt a férjével. Az elmult hónapokban adta jelét valaha, hogy gondolt?

Nem; Eszter szivtelen, hideg, számító és önző volt — és szép mindig, kedves mikor tettszett neki, megnyerő mikor az akart lenni — valóban oly megnyerő, hogy Trixi most is ugy szerette mint az előtt, daczára azon félig haragos, félig megvető érzésnek, mi ellen hiába küzdött — de nem érdemes ara a szerelemre melyet oly könnyelmüen, makacsul eldobott magától.

— Azt gondolom, hogy némelyiknekre jó volna ha ugy bánhatnánk a férfival a hogy a keztyünkkel, ocska ruháinkkal vagy hervadt virágainkkal — gondolá Trixi szomoruan — félre dobhatnánk egy szegletbe, mit sem gondolva többet vele. Azt hiszem, hogy nem minden leánynak van meg a természetében, hogy minden körülmények között, daczára mindennek és mindenkinek — oly hü legyen azon férfihoz akit szeret — a milyen én vagyok az én Jankómhoz. Igen, némelyiknek közülünk sokkal jobb volna hafelejteni tudnánk — például, a szegény Maráhnak.

Trixi a folyósó ablakának a párkányán könyökölt, hol a saját szobájából az Esztérbe menve megállott, s gondolatának ezt a fordulatát Marah idézte elő aki előtte elment. A leányon történt változás meglepő — sőt rettenetes volt.

Egykor gömbölyü alakja összessett, elsoványodott, viruló czigány szine szürkés sárgává változott, nagy fekete szemei be voltak esve, és még is majd nem kisérteties fényük volt.

Az agyvelő gyuladásból, mely az Oldrieve Wilfred tragikus halále után leverte, csak mint egy romja kelt fel a régi énjének. Gépiesen végezte a dolgát, ritkán beszélt és olyan volt, mint ha álomban látna és hallana mindent, Kétséges volt. ha vajjon megértette-e egészen, hogy a sir Bazil nyomorék titkárát az ő saját testvére ölte meg és vajjon tudja-e, hogy Rosrudge Saul a börtönben delirium tremensben halt meg, mely az utolsó vád tivornyáját követte és ez által elkerülte, hogy a gyilkosságért törvényszék elibe állitsák. Ha a szerencsétlen Marah ezt megértette, ez nem inditotta meg a szivét, ő nem mutatott sem bánatot, sem felindulást. Ugy látszott, hogy agya és szive egyaránt meg volt bénulva.

A Trixi szemei követték a leány lassan mozgó alakját, mig az a folyosó végén eltünt és akkor egy kis sóhajjal, s fejének a zárásával összeszedte magát, s az Eszter nappali szobájába ment.

Ma korán ebédeltek és most a szalonban az ezredes és a doktor az indiai birás-kodás felett vitatkoztak és miután ez olyan tárgy volt, a mit Trixi nem érzett és nem is talált venzónak, főleg midőn egyedül hallgatta — mert Eszter ezelőtt egy fél órával minden mentegetőzés nélkül kiment.

Trixi azt gondolta, hogy a Cousinját azon csinos kis szobában fogja találni, melyet annyira szeretett, de az ajtót kinyitva és óvatosan bekandikálva, először azt gondolta, hogy csalódott. A szoba sötétségben volt, kivéve a tüz gyenge világát és egy másodszori pillantásra volt szükség, hogy meggyőződjék, hogy Eszter volt az, a kire nézett és nem egy a székre vetett fényes selyem szövet csomó.

Trixi félig megijjedve futott a szobán keresztül az Eszter oldalához.

— Eszter édesem, beteg vagy? — kérdé.

Eszter gyorsan felállott és egy pillanatra, a mint a tüz lángja fellobbant, Trixi egy olyan dult és kétségbeesett arczot látott, a milyent még nem látott soha. — Ekkor Eszter felkaczagott, aztán egy pamlagra dőlt s kezeivel eltakarta a szemeit.

— Nem, nem Trixi, én nem vagyok beteg! — Miért volnék az? — Soha sem voltam egészségesebb mint most. Csak gondolkoztam — enyi az egész; és az én gondolataim nem hasonlitanak a mások gondolataihoz — ezek lidércnyomások. — Néha megnevetettnek, ezek az én különös éber álmaim; mert tudod, ezek sokkal valóságosabbak mint az életem. Néha borzasztó felébredni belőlük! — Hirtelen megkapta a Trixi kezét és a szive felibe nyomta. — „Trixi, érzed mily erőssen ver a szivem? — és mind csak azért mert álmodoztam. — Nem de bolondság? — Csudálkozol rajta hogy nevetek?

Hangja a vad lázas vidámságból hirtelen meghatoan kérlelő és esdeklő lett.

— Trixi — mondá rövid szünet után — édesem, jöjj és beszélj velem. Beszélnem kell valakivel, és rajtad kivül nincs senki a kivel azt tehessem.

Trixi engedelmesen ült le a pamlagra, félig tartózkodva és még is őszinte szánalommal. A félhomályban csak az Eszter fényes haját láthatta, s azt a lázas fényt mely barna szemeiben folytonosan látszott égni. —

Az Eszter karja a Trixi dereka körül lopódzott, feje annak a vállára borult.

— Trixi, láttad őtet azon a napon? — kérdé, és hangja oly lassu volt hogy társa alig hallotta azt.

Trixi megrázkodott, ő mindent várt hallani inkább — csak ezt nem. — Nem tudva hogy egyebet mit mondjon, és mert sokkal becsületesebb volt mint hogy a kérdést elodázza, lassan válaszolá. —

— Igen, én láttam őtet.

(Folyt. köv.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

jenszéssel, a zenekar pedig a Rákóczi induló val fogadott.

A társas vacsorán megjelentek mintegy 100-an a müvésznő tiszteléri és pályatársai közül.

Jelen voltak a nők között: Hunyadi Margit, K. Gerő Lina, Somlóné Vadnay Vilma, Klenovicsné Szerémy Gizella, Sipos Etelka, Horváth Paula, Láng Etel, Váradi Miklósné, Kiss Kata, továbbá Korbuly Boglárka, dr. Groisz Gusztáv, dr. Csiky Viktor, Dobál Antal, Ferenczi Miklós, Sándor József, Ditrói Mór, E. Kovács Gyula, Szentgyörgyi István, Kovács János, Megyery Dezső, Széki Miklós, Tóth József, Kápolnai János, Hindy Árpád, Korbuly József, Magyary Mihály, Salamon Antal, Klenovics György, Góth Sándor stb.

A második fogás után az első felköszöntőt dr. Groisz Gusztáv mondotta ékes szavakkal magasztalva az ünnepelt ritka érdemeit. Szellemes és fordulatokban gazdag beszédje élénk tetszést keltett, s a táraság ugy a szónoket, mint mint a müvésznőt zajos ovációkban részesitette. Ugyancsak az ünnepeltre köszöntöttek Ditrói Mór, Szentgyörgyi István, Dobál Antal, Kovács János; felköszöntőket mondottak még: Hindy Árpád, Sándor József, Magyari Mihály dr. Csiky Viktorra, dr. Csiky Viktor a sajtó képviselőire, Korbuly József Somlónéra, Fekete Nagy Béla Hindy Árpádra, E Kovács Gyula a közönségre, Kovács János dr. Groisz Gusztávra, Bede Jób Sándor Józsefre, Herepei Iván Krasznainéra, Nagy György Szentgyörgyire stb.

Végül maga a jubiláns mondott néhány meleg köszönő szót ama kitüntetésekért, melyekben ugy a közönség, valamint pályatársai részesitették.

A felköszöntők sorából jelentőségre nézve kimagaslik dr. Groisz Gusztáv ama beszédje, melynek során a szinház államositásának szükségét fejtetegette, s azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy a szinház a jövő évre államositva lesz. A jelentős beszédet zajosan megéljenezték.

A vacsora alatt felszolgált ételek és borok Nagy Gábor konyhája és pinczéjéből kerültek ki, s a közönség teljes megelégedését érdemelték ki. Ugy az ételek mint a italok jósága valamint a kiszolgálás egy aránt dicséretére vállnak, Nagy Gábornak, a ki mindent elkövetett, hogy a társaság megelégedését kiérdemelje, s ez neki kitünően sikerült.

A vacsora étlapja a következő volt:

Balatoni fogas Romoládmártással.
Vesepecsenye gombamártalék és körözetekkel.
Parfait.
Torták és osemegefélék.
Sajtok.
Feketekávé.
Borok:
Szamosviz, Borvizek
Ringató.

Vacsora alatt Pongrácz Lajos népzenekara játszott válogatott darabokat köztetszés mellett.

A kiválóan sikerült mulatság a hajnali órákban ért véget.

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, április 20.

— **Özv. gr. Teleki Domokosné** ravatala az elhunyt belközép uteza szegletén levő házának emeletén van felállitva. Gyászszal van bevonva a ház külsé fala, a feljárat s a nagy terem a hol az elhunyt nemes grófnő fekszik. Fölötte a Teleki család grófi czimere, körülötte pedig a kosoruk egész legiója van elhelyezve. Az elhunyt grófnét ma d. u. helyezték örök nyugalomra.

— **Hid utczai gyalogjáró hid.** Felszólaltunk tegnap a miatt, hogy a gyalogközlekedést elzárták a belhid utczában. A közlekedés elzárása nemcsak a belvárosi és hidelvei közönségre nézve volt roppant hátrányos, hanem még pusztulással fenyegette a következő üzleteket is: Flóra Gyula, ifj. Vikol Gergely füszerkereskedők, Hirschfeld Károly vaskereskedő, Mayer Károly órás, Csatt Ilyés rőfös, Haraszti Jenő füszeres, Fessger János pék, Alexi György hentes, Nik Lajos mészáros, Szabó Antal fodrász, Neff Károly füszeres, Pere István füszeres, ezek elől a vásárló közönség teljesen el lett zárva. E miatt a legsürgősebb akciót inditotta meg mind a közönség mind a kereskedők társasága. Ez utóbbiak testületileg készültek felmenni a hatósághoz. Mint halljuk, a városi tanács a mai nap intézkedett, hogy az élénk forgalmu helyre haladéktalanul pallót állitsanak arra a 3 hónapra, mig a hid elkészül, hogy a közlekedés akadálytalanul történhessék.

— **Az Erdélyi Irodalmi Társaság** választmánya holnap, szombaton d. u. öt órakor az egyetemi könyvtár (egyetem) irodájában ülést tart.

— **Az Egyetemi Köri majális.** A rendező bizottság határozata szerint a Lövöldében fog megtartartatni, napja még nem bizonyos de leginkibb május 19 és 23-ára van kilátásba véve.

— **Majális.** A református főtanoda ifjusága az idén majálisát a sztánai erdőben fogja megtartani, a hová különvonat fogja kiszállitani ugy az ifjuságot, mint a majálison résztvenni akaró közönséget. Igen helyesen teszi az ifjuság, hogy ott rendezi mert igy a majálisát egy érdekes kirándulással köti össze.

— **Baleset.** Ma d. e. Mihály László orvos lovai megbokrosodtak s örült száguldozással szaladtak az utczán. A kocsi a belmonostor és sétatér-utcza szegletébe vágódott bele és darabokra tört. Szerencsére a tulajdonos nem volt a kocsiban.

— **Egyetemi köri gyülés.** A kolozsvári tud. egyetemi kör április hó 21-én. (kedden) délután 6 órakor rendkivüli közgyülést tart. Tekintve a tárgyak fontosságát, felkérjük a t. köri tagokat, hogy minél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek. Tárgyak: 1. Elnöki előterjesztések. 2. Tisztviselői jelentések. 3. Pénztárnok, pénztári ellenőrök, aljegyző és egy választmányi tag megválasztása. 4. Inditványok és interpellációk. Kolozsvárt, 1894. április hó 19-én. Boér Elek, elnök. Grátz Gusztáv.

— **A Koresmárosné leánya** Sebesi Samu népszinmüve, melynek zenéjét Vikol Simon irta, egészen uj és kisünő szereposztással vasárnap este kerül szinre Hadai S. jutalomjátékául. A népszinműből a próbák szorgalmasan folynak s egy minden tekintetben jó előadásra van kilátásunk előre is felhivjuk a közönség figyelmét reá.

— **Hetivásár.** Kolozsvárt a tegnapi hetivásáron 152 drb szarvas marha, 53 drb borju, 6 drb ló, 156 drb bárány, 186 drb sertés és 54 drb malacz, összesen 617 drb adódott el.

— **Franczia lap a diák-kongresszusról.** A Bordeauxi „Echo des Ecoles" legutóbb ideérkezett számában hosszabb czikkben foglalkozik a márczius közepén városunkban tartott diákkongresszussal. Fontos határozatainak mindegyikét részletesen méltatja és igen sikeresnek mondja működésés. Emliti, hogy a kolozsvári bizottság szives meghivásának eleget óhajtott volna tenni egy szerkesztőjének elküldésével, de a Bordeauxban ez időben tartott jótékonysági egyetemi ünnepélyek megakadályozták ebben. Formaszerüen kötelezi azonban magát a lap, hogy a millenium alkalmából tartandó nemzetközi diákkongresszusra képviselőket fog küldeni.

— **Az E. M. K. E. koszoruja** özv. gr. Teleki Domokosné ravatalára babéralapon gyopárból készült lila-jácznin fölött. A szalag nemzeti szinü, csokor gyászba vonva és fehér, a következő felirással: „A kolozsvári nőválasztmány diszelnökének, lelkes pátronájának — Az E. M. K. E."

— **A kolozsvári** kerékpáros egylet tagjai vasárnap kerékpáron kirándulnak Gyaluba kiindulnak délután 3 órakor a pénzügyi palotától.

— **Szilágyi Ete** ehunyt egyetemi tanár helyébe ideiglenesen, ugy a szemkoroda vezetésével, mint az egyetemi előadások tartásával dr. Mezei Sándor lett megbizva.

— **Gyászhir.** Pávai Vajna Elek, április hó 18-án, életének 74-ik évében, elhunyt.

— **Uj pénz.** A hivatalos lap közzéteszi az állami számvevőszék az 1894. év első negyede végéig vert, forgalomba hozott s készletben maradt ezüst egy koronások, valamint a koronaértékü nikel és bronz-váltópénzek állásáról szóló kimutatást. E kimutatás szerint ezüst egy koronásokban a mult év végéig 24.400,503 korona, ez év első negyedében 4.93[illegible],875 korona s igy a jelzett évnegyed végéig egészben 29.337,378 korona érték veretett. Ebből 21,064,051 korona kiadatván, a készlet 1894. első negyede végével 8.273,327 koronát tett. Az ugyanez alatt az idő alatt vert 20 és 10 filléres nikel-váltópénz értéke 9.911,196 korona 90 fillér volt, a melyből 5.796,769 korona 70 fillér a forgalomnak adatván át, készletül 4.115.427 korona 20 fillér marad. Két és egy filléres bronzváltópénzben 598.682 korona 93 fillér értékü veretteк, — forgalomba hoztak 398,290 korona 36 fillért s igy a készlet 200,392 korona volt.

— **Kossuth fia mint képviselőjelölt.** A kiegyezés első esztendejében, egy hónappnl a koronázás után a következő ujdonság jelent meg a lapokban: „Fejérvármegye, Csákvár, 1867. julius 14. Ezen választókerület ma előbbi képviselőjét Tóth Lőrincz igazságügyminiszteri tanécsos 48 szótöbbséggel képviselővé választotta. Az ellenjelölt Kossuth Lajos egyik fia volt." Hogy melyik fia, azt nem emlitik az akkori lapok, mi ugy tudjuk, hogy Ferencz volt. Csodálatos játéka a véletlennek, hogy Kossuth fia éppen 48 szavazattal kapott kevesebbet. mint ellenjelöltje. Ezt a kerületet jelenleg Kossuthék rokona Meszlényi Lajos képviseli, kit egyhangulag választottak meg.

— **Kossuth Lajos hajfürtje.** A fővárosi ereklye-muzeum igen becses ajándékkal gyarapodott a minap. Kossuth Ferencz ugyanis egy fürtöt küldött atyja hajából a 48-as emlékek muzemának. A fürtöt ideiglenesen a Kossuth-emlékek közzé helyezték, de már megrendeltek egy gyönyörü, vert aranyból készült tokot s a becses ereklyét abban fogják elhelyezni.

— **Bismarck beteg.** Kölnből irják: Az utobbi napokban ismét felmerült az a hir, hogy Bismarck herczeg komolyan megbetegedett. A harczosok egyesületének elnöksége ugyanis azzal a kérdéssel fordult Friedrichsruhéba, fogadhat-e egy hódoló küldöttséget a herczeg? A válasz az volt, hogy egyelőre álljanak el e szándékuktól, mivel a herczeg napok óta gyöngélkedik.

— **Kossuth-gimnázium.** Czegléd város képviselőtestülete szerdai közgyülésén mint nekünk táviratozzák Gombos Ferencz polgármester inditványára egyhangulag megmegajánlonlott 4 százalékos adót egy „Kossuth alapitványra," a mely egy felállitandó gimnázium czéljaira fog fordittatni. Ezenkivül önként megajánlottak az alap javára: Hartyáni Imre 2000, Takács József ev. ref. lelkész, Schilinger Rezső, Gombos Vilmos és Fabianek Vilmos 1000—1000 koronát, Török József ág. ev. lelkész pedig a reá eső adót (a melyet mint lelkész nem volna köteles fizetni.) A 4 százalék adó összhozama körülbelül 220—230,000 korona tőke kamatjának felel meg, a mihez hozzászámitva az adományokat az alap mint egy 150,000 koronára rug.

— **Az olasz Kossuth-koszoruk.** Szerdán helyezték el a Vigadó harmadik emeletének abban a helyiségében, amelyben a Kossuth ravatalára küldött koszoruk szalagjait ideiglenesen őrzik, a bronc- és acélkoszorukat. Ezek legtöbbje Olaszországból való. Az olasz városok és a Garibaldi-egyesületek küldötték Turinba. Azért választottak érczet, mert az olasz határon tilos az élővirág-koszoruk átszállitása. Közöttük van Türr István tábornok vörös- és zöldszinü, tiz kilogrammsulyu bronzkoszoruja. Az olasz koszoruk közül csak a Kossuth-testvéreknek az Olaszországban divatozó kinai porczellánrózsákból kötött koszoruja hiányzik. Ezt a temetés napján maguk a fiuk dobták a sirba. A finom virágok akkor ezer darabra törve gurultak széjjel a három drága koporsón.

— **Az a bizonyos négyes-fogat.** Mikor első izben szavaztak a polgári házasság fölött, sokat irtak regéltek arról, hogy a 175 szótöbbség egy pompás négyes-fogatjába került Szápáry Gyula grófnak, mely ezentul az állandó miniszterelnök-jelölt Széll Kálmán fog kocsikázni. Később ez a négyesfogatt összezsugorodott a lapok hasábjain egy — szivartárczává. Pedig Széll Kálmán komoly fogadást ajánlott annak idején Szapárynak s két darab 1000—1000 frt értékü bikát már ki is választott tenyésztéséből, arra az esetre, ha a fogadásnak ő adná meg az árát. De bármit irtak is a jó lapok, Széll Kálmán busan ingatta fejét, mert a négyesfogat, sőt még a szivartárcza sem akart mutatkozni a láthatáron. Sokáig várta, hogy milyen alakban fog megvalósulni ábrándja: a négyes-fogat. Egy szép napon liberáris inas lépett be az ajtón valami gondosan letakargatott tárggyal. És a Szápáry nevében átadott az álmélkodó Széll Kálmánnak — egy antik kandalló órát: Széll Kálmán — magas homlokára a keserü csalódás borongó felhői gyülekeztek, tempa megadással, fájó lemondással helyezte az órát kandallórjára. Az óra — szavahihető tanuk vallomása szerint — igy ketyeg: Vajjon mikor bukik meg — a Wekerle-kabinet. — Jó Szápáry páry várva várja, — mikor üt a végórája!

— **185 éves emberről** ad hirt a Történelmi és régészeti Értesitő. 1724-ben jan. 5-én — irja a folyóirat — a Temesvártól 4 mértföldnyire fekvő Köfrőcs (Köveres?) helységben meghalt Petracz Czartan, 185 éves korában. Egykoru tudósitás szerint (Das merkwürdige Wien, Vien, 1727, IV.) halála előtt néhány nappal még jól látta, ha idegenek az ottani pusztaháznál leszálltak, és botjára támaszkodva, oda ment, hogy almizsnát kérjen. 1539-ben született. Mikor Temesvár török kézre került, atyja nyáját őrizte s a tatárok elől a hegyek közé menekült. Szeme vöröses szinü, feje és szakálla mint a kenyér-penész, zöldes-fehér szinü volt. Még volt néhány foga és idejét azzal töltö, hogy dédunokái kis gyermekeit dajkálgatta. Nevezetes, hogy három századot ért meg ez tiz római császárt (V. Károlytól VI. Károlyig) élt tul. 1724-ben még élő, és száz éves István nevü fiának tanusága szerint előbb egy fejel magasabb volt. Utolsó órájáig a szokásos szigoru bőjtöket a görög vallás szabályai szertnt megtartotta; rendesen csak tejet és meleg málét evett és naponkint egy jó kortyot ivott a Bánságban szokásos pálinkából. Gróf Wallis Ferencz Pál, egy temesvárott megfordult német festővel életnagyságban lefesteté őt. Egy órára a kép befejezése után rokonai karjai között meghalt. Arczképét 1727-ben Schmutzer rézbe metszette és a „Merkwürdiges Vien" czimü folyóirathoz mellékelte. Ugyanabban jelent meg a 173 éves Rowin János és Sára nevü 164 éves feleségének arczképe is. Mind kettő akkoriban (1727.) még élt. 147 évet töltöttek már együtt és házasságukból két fiuk és két lányuk született. A kisebbik fiu már 116 éves volt. A Bánságban Szbdován laktak, születésök helyén és szintén görög hitüek valának.

— **Érdekes házassági eset.** Most, hogy a magyar parlament épen az elválás kérdésével foglalkozik, érdekes lesz az angol Contemporary Review után elmondanunk itt egy rendkivül érdekes házasságjogi esetet: Campbell James angol katona 1782-ben a Bristol melletti Sudbury helységben megszöktette Ludlow ottani füszerész fiatal nejét s 1783-ban Amerikába ment ki vele hogy a szabadság háboruban részt vegyen. Ott tisztársainak mint törvényes nejét mutatta be a megszöktetett menyecskét, kivel hosszu éveken át a legnagyobb egyetértésben élt. Ludlow, az igazi férj 1784-ben meghalt, a fiatal pár azonban ekkor sem tartotta tanácsosnak az ünnepélyes egybekelést nehogy magára terelje a közfigyelmet. 1788-ban született az első gyermekük. Mikor később Angliába visszatértek s Skótországban végleg megtelepedtek, az egész világ azt hitte, hogy Amerikában egybekeltek. Campbell 1806-ban meghalt s utána fia ült az apai örökségbe. 1850-ben történt elhunytával ismét az ő fiára szállt. 1862-ben örökösök nélkül halt el Breadabbain márki s 500.000 frk évi jövedelmet hozó roppant vagyona erre a Campbellre, James unokájára szállt. A márki egyik oldalági rokona ekkor azonban okiratokkal kimutatta, hogy Campbell James és Ludlowné sohasem voltak törvényes házasok s igy a most élő Campbell nem lehet törvényes unokájuk, következésképpen nem örökölheti a nagy vagyont. A dolog a lordok háza elé került s ez bár elismerte, hogy az illetők tényleg nem voltak törvényes házasfelek, mégis felállitotta az elvet, hogy a házasság olyan státus, mely az együttlakó felek egymáshoz való viselkedéséből származik. Ez az elv azóta kiinduló pontjává lett az egész ujabb angol házassági jognak. És a Campbell-család benne maradt a milliós örökségben.

— **Angol hidegvér.** Granadában a napokban leégett a Washington szálló teteje. Mikor a tüz kitört, a vendégek nagyobb része épen az étteremben reggelinél ült. Az első lármára iszonyu zürzavar támadt, mindenki szobájába sietett, hogy holmijait megmentse. Csak egy angol maradt a helyén s egész hidegvérüen elővevén fényképező készülékét, lefényképezte a szemei előtt lejátszódó jelenetet. Az egyik pinczér figyelmeztette, hogy podgyásza komoly veszélyben forog. S bár böröndjében nagy összeg pénz volt, tört spanyol nyelven csak annyit mondott: „Jó, jó tüstént megyek!" s nyugodtan folytatta fényképészeti felvételét, bár égő fadarabok hullottak körötte a földre.

— **Eladó** egy nagy könyvnyomda. Átvehető azonnal. Értekezhetni az „Ellenzék" szerkesztőségében.

Szerkesztőségi üzenetek.

Ifj. F. A. Erzsébetváros. Tessék illetékes hadkiegészitő parancsnokságához fordulni, az ad bővebb felvilágositást.

Kételkedő. Székesfehérvár. A nagy póstával levél ment.

A golyóálló pánczél.

Egész Európa élénk figyelemmel kéri azokat a lövési próbákat, a melyeket Dowe szabómester Berlinben alávetette magát. A golyoálló pánczél feltalálójáról beszél ma mindenki és arról a bátorságról, a melyet Dowe tanusit, hogy saját testét ajánlja fel a kisérletekre, mert nagyban bizik találmánya világra szóló sikerében.

A londoni Alhambra-szinház igazgatója szerződést kötött a merész feltalálóval, a ki azt az ajánlatot tette a vállalkozónak, hogy golyóálló pánczéljának minden kétséget kizáró sikerét, önbizalmának csalhatatlan jelét saját testén kész bemutatni. A szinház igazgatója elfogadta Dowe ajánlatát és a veszélyes kisérlet, daczára a rendőri tilalomnak, a berlini téli kert elszárt helyiségében végbe is ment. Angolok, franczisák, amerikaiak, sőt egy magasabb rangu katonatiszt is jelen volt a próbán.

Weszt, a mülövész egy mozgó tojásra negyven lépésnyi távolságban fegyvert irányitott, a mely fegyver meg volt erősitve, ő maga a tojás alá állt és rálőtt a másik megerősitett fegyverre, mely e pillanatban elsült és a tojást lelőtte Weszt fejéről. Később Wesztet egy fakorongba állitották be, mely éppen testére illett, a testét érintő fakorongot pedig körül aggatták gipsztojásokkal. Martin egy ismétlő fegyverből gyors tüzelés közben lelőtte a tojásokat. a melyek Weszt füle szeme, orra közelében voltak.

Martin később száz lépésnyi távolságból társa fejéről lelőtte a tojást, később két pisztolylövéssel két tojást.

Erre Dowe diadalmas mosolylyal ajkán állt a sorompók elé. A porosz gyalogsági fegyverből, mely egy méter hosszu tölgyfatömböt keresztül furt, lőttek Dowera és a golyó visszapattant Dowe melléről üs a pánczélban megakadt. A feltaláló nevetve kiáltott fel: Nem éreztem semmit! Kivánságára másodszor is szive felé czéloztak és el is sütötték a fegyvert. Az izgalmas jelenet azzal végződött, hogy a pánczélba takart lóra gyors tempóban sütötték el a fegyvert és a ló nyugodtan álta a golyót, csupán a dörgésekre rázkódott össze.

A kisérleteket legközelebb ismétlik, még pedig egy magas állásu személyiség jelenlétében.

Martin és West, a két amerikai mülövész beszéli, hogy ők is kiprobálták a Dowe-féle pánczélt. És azt is állitják, hogy mikor a golyó érte őket, nem éreztek semmit, a kellemetlen érzésnek nyoma sem kelt bennök. A lövés különös átalakulást idéz elő a pánczélon. Ha a golyó közelből éri a pánczélt, a löveg behatolásnál a pánczélban lévő nickelköpeny és az ólomgólyo széthull szabálytalan alaku darabkára; nagyobb távolságból a köpeny csak megnyilik és a golyó kiesik belőle.

KÖZGAZDASÁG.

Az első magyar általános biztositó társaság ma délután tartotta évi rendes közgyülését Csekonics Endre gróf elnöklete alatt. Az előterjesztett igazgatósági jelentés konstatálja, hogy a lefolyt üzleti év a legkedvezőbbek egyike, melyet a társaság fennállása óta elért. A mérleg szerint a nyeremény 1,234.237 frt 39 krt tett ki. A nyereményt a következőkép osztották el: az életbiztositottak nyereményrészeül 119.640 frt 10 kr, a külön tartalék részére 123.315 frt 98 kr, igazgatósági jutalékra 73.989 frt 58 kr, a tisztviselők jutalékaira 36.994 frt 79 kr, tiszviselői nyugdijalapra 24.663 frt 19 kr. Az ezután fennmaradó 855.633 frt 75 krból minden részvény után 230 frtot vagyis 690.000 forintot fizetnek ki, mig a fennmaradó 165.633 frt 75 krból pedig 8.949 frt 73 krt az idei rendkivüli közhasznu czélu adakozások fedezésére tartalékba helyeznek s a végre fennmaradt 156.684 frt 2 krt a külön tartalék továbbgyarapitására utalják át.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék" eredeti táviratai.)

A polgári házassági javaslat a főrendeknél.

Budapest, április 20.

Félhivatalosan jelentik, hogy a polgári házassági javaslatot a főrendiházi hármas bizottsága csütörtökön Szlávy elnök, elnöklete alatt, egy nap letárgyalja. Május 7-én tárgyalja a főrendiház plenuma a törvényjavaslatot.

Püspöki konferenczia.

Budapest, april. 20.

Ma püspöki konferenczia van, melyen az összes püspökök jelen vannak.

Hadgyakorlat Kápolnán.

Budapest, april. 20.

Rendkivül érdekes hirt jelentenek Kápolnáról ott, hol 1849-ben a hires ütközet volt, az idén honvédhuszára gyakorlat lesz, tehát egy ujabb érdekes harcz.

Drelán Elek honvédfelügyelő már meg is bizatott a terv kidolgozásával.

Bécsi kiállitás.

Budapest, április 12.

A bécsi rotundában a király a kiállitást megnyitotta. A megnyitáson főherczegek, miniszterek voltak jelen.

A kiállisáson leginkább **a magyar osztály tetszett.**

Az osztrák parlament a párbaj ellen.

Budapest, april. 20.

Mint Bécsből jelentik, a reichsrath tegnapi ülésén az osztrák honvédelmi miniszter kijelentette, hogy a hadsereg kötelékébe tartozók közt, sokkal kevesebb párbaj fordul elő, mint Magyarország polgárai közt. Beszédét azzal végezte, hogy törvényt kell hozni, mely a párbajt éppen ugy halállal büntesse, mint a gyilkosságot.

Vonat összeütközés.

Budapest, april 20.

Ma kora hajnalban Mező-Laborcz és Vidrány közt két teher vonat összeütközött.

Az összeütközés következtében 25 kocsi összeroncsolódott, két fékező meghalt.

Sztrájkoló munkások.

Budapest, april. 20.

Brüsszelbnn a sztrájkoló munkások mintegy 12 ezeren gyültek össze.

Sorra gyujtogatják a házakat, lopnak rabolnak.

Detroitban megtámadták a dolgozó munkásokat csákányokkal.

A rendőrség a sztrájkoló tömeg közé lőtt.

Kettő azonnal meghalt.

Többen megsebesültek.

Gyilkos miniszteri osztály főnök.

Budapest april. 20.

Brüsselben Joniaux Henry közmunkaügyi miniszteri osztály főnöket nejével együtt elfogták, mert kiderült, hogy az osztály főnök nejével egyetértve meg mérgezte nejének bátyját, ezenkivül nejének első férjét.

Ugy az osztály főnök mint neje a belga udvarnál benfentesek voltak.

Nemzeti szinház.
Kolozsvárt, szombat, április 21-én, 1894.
ROSENKRANTZ ÉS GÜLDENSTERN.

Felelős szerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Segédszerkesztő és kiadólaptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ELSO MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

I. TUZ-, SZÁLLITMÁNY- ÉS JÉGBIZTOSITÁSI ÚZLET.

KIADÁSOK. Harminczhatodik évi zárszámla 1893. január 1-től deczember 31-ig.

	forint	kr	forint	kr
I. Tüzbiztositás.				
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonása után	1660889	66		
Függöben maradt károk tartaléka	112222	94		
Szerzési költségek a viszontbiztositott rész utáni bevétel levonásával	295381	17		
Jövedelmi adó és bélyegilletékek	113428	50		
Postabérek	49084	28		
Adakozások közhasznu czélokra	6170	—		
A tüzbiztositási üzletet terhelő igazgatási költségek	447179	38		
Behajthatlan követelések leirása	4889	07		
A következő évek készpénz dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül	1900000	—	4589245	—
II. Szállitmány biztositás.				
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonásával	44374	77		
Függöben maradt károk tartaléka	14742	88		
Szerzési költségek	4123	16		
A szállitmány biztositási üzletet terhelő igazgatási költségek	15633	24		
A következő évnek dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonásával	18415	93	97289	93
III. Jégbiztositás.				
Viszontbiztositások és törlések	276993	31		
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonásával	777392	34		
Szerzési és igazgatási költségek a viszont. biztositások utáni bevételek levonása után	206607	03		
Behajthatlan követelések leirása	5409	26	1165801	93
1893. évi nyeremény			913351	07
			6783687	93

BEVÉTELEK.

	forint	kr	forint	kr
1892. évi nyeremény számla: maradvány			1077	58
I. Tüzbiztositás.				
Az 1892. évről áthozott készpénz dijtartalék a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül	1800000	—		
434,110,747 frt 80 krnyi kötött biztositások után, valamint a folyó évben lejárt dijrészletekből befolyt dijak 5,165.901·13 levonva: törlesztett dijak 455,620·83 viszontbiztesitási dijak 635,043·64 lejárt visszbiztositási dijrészletek 1·093,698·78 2,183,363·25	2982537	88	4917859	76
Az 1892. évben fennmaradt tartalék függöben volt károkért	135321	88		
II. Szállitmány biztositás.				
Az 1892. évről áthozott dijtartalék	18351	39		
31,013,118 frt 58 kr. kötött biztositások utáni dijak 173,447·71 levonva törlesztett dijak 6,456·83 viszontbiztositási dijak 97,714·40 104,171·23	69276	48		
Az 1892. évben fennmaradt tartalék függöben volt károkért	10673	88	98301	75
III. Jégbiztositás.				
66,309,596 frt 16 krnyi kötött biztositások utáni dijak	1354971	72	1354971	72
IV Egyéb bevételek				
Beváltott szelvények után, valamint egyéb befolyt kamatok és árfolyamnyereség eladott értékpapirok és idegen pénznemek után	350814	64		
Társasági házak tiszta jövedelme	60662	48	411477	12
			6783687	93

VAGYON. Mérleg-számla 1893. deczember 31-én.

	forint	kr
Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak és bankoknál	2493966	39
Kor, 2477000·— M kir 4 százalékos koronajáradék á 94·40 = 1·169144 frt — kr		
805,000·— M kir italmérési jog kártalanitási 4 és fél százalékos kötvények á 100·— = 805000 frt — kr		
364200·— M kir 4 százalékos arany járadék á 11670 = 425021 frt 40 kr		
Drb 11774 Magy. Franczia birtositó r. t. részv. á 100 = 1·177400 frt — kr		
1448 darab Bécsi biztositó társ. részvények á 210·— = 304080 frt — kr		
375,000 Lira olasz alapitványi kötvények á 78.15 = 993,602 frs 50 cs. á 9·91 és fél = 145285 frt 73 kr		
18,000 Pesti Lloyd társasági kötvények á 100·— = 18000 frt 50 kr		
A fenti értékpapirok után az év végéig esedékes kamatok 17232 frt 55 kr	4061163	68
Leszámitolt, visszleszámitolt és egyéb váltók	801374	87
A társaság házai Budapesten	1210000	—
Különféle adósok:		
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknél	772060	80
b) Maradványok idegen biztositó intézeteknél	970073	59
Jégbiztositási osztály folyó számlán	271733	28
Központi pénzkészlet	58618	93
A következő években lejáró dijváltók és dijkötelezvények összege 14·671,562 frt 82 kr		
	10643991	54

TEHER.

	forint	kr
Részvényalaptőke: teljesen befizetett 2000 egész részvény á 1000 frt 2000000 —		
Részvényalaptőke: teljesen befizetett 2000 fél részvény á 500 frt 1000000·—	3000000	—
Társasági tartaléktőke	3000000	—
Tüzbiztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül 1900000 frt — kr		
Szállitmány biztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül 18415 frt 93 kr	1918415	
Tüzbiztositási függő károk tartaléka	112222	
Szállitmány biztositási függő károk tartaléka	14742	
Különféle hitelezők	443524	
Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok	1644	
Első magyar általános biztositó társaság, Lévay alap	79110	
Tisztviselők nyugdijalapja	500894	
Eletbiztositási osztály folyó számlán	642085	
1892. évi nyeremény	931351	
	10643991	

II. ÉLETBIZTOSITÁSI OSZTÁLY.

KIADÁSOK. Harminczegyedik évi zárszámla 1893. január 1-től deczember 31-ig.

	forint	kr	forint	kr
Törlesztett kötvények dija	294799	71		
Visszaváltott kötvényekért	248200	83		
Halálesetek után kifizetett károsszeg	782057	12		
Lejárt kiházasitási tőkékért	753292	84		
Kiházasitási biztositásoknál haláleset következtében dijvisszatérités	141968	46		
Függöben levő károk tartaléka	319202	61		
Evjáradékokért	66583	41		
Viszontbiztositási dijak	80052	86		
Bélyegekért	70128	55		
Irodai bér, postadijak, nyomtatványok, uti és egyéb költségek	191548	10		
Tiszti fizetések	75977	56		
Jövedelmi adóért	7945	89		
Orvosi dijakért	38746	47		
Szerzési és behajtási költségek	359708	99		
Kisorsolt biztositások tartaléka	21000	—		
Behajthatlan tartozások leirása	10337	47	3461550	77
Dijtartalék ez év végén			24187183	01
1893 évi nyeremény			302886	32
			27951620	10

BEVÉTELEK.

	forint	kr	forint	kr
A mult évben áthozott dijtartalék			17985648	55
A Magyar Franczia biztositó részvénytársaság üzlete után átvett dijtartalék			4114172	59
Befolyt dijak: ez évben kiállitott kötvények után	933506	85		
az előbbi években kiállitott kötvények után	3550833	04		
a biztositott tőke emelésére forditott nyeremények	17832	26	4502172	15
Mult évi függöben volt károk tartaléka			228608	09
Illetékek			97880	—
Kamatjövedelem			1028138	72
			27951620	10

VAGYON.

	forint	kr
Értékpapirok 21·402.152 frt 10 kr ugyanis:		
4893000 Kor n é m k 4 száz koronajár 94 frt 40 krjával	2300496	—
214800 frtnyi m k 4 százalékos aranyjár. 116 frt 40 kr	250671	60
0852300 frtnyi m földhit 4 száz zálogl 97 s 3 negy frtjával	6698123	25
4359800 frtnyi m. földhitelint. 4 száz talajjavitási szabályozási záloglevelek 95 frtjával	4185408	—
742000 frtnyi m földhit 4 és fél száz záloglev 100 frtjával	742000	—
22000 frtnyi m földhitelint 5 száz záloglev 100 frtjával	22000	—
252000 frtnyi pesti m ker b. 4 és fél % zálogl 100 frtjával	252000	—
69000 frt pesti m ker b 4 s fél száz közs k köt 100 frtjával	69000	—
178600 frtnyi pesti m ker bank 5 száz zálogl 100 frtjával	178600	—
111000 frt kisb orsz földh int 4 s fél száz zál 100 frtjával	111000	—
7000 frtnyi kisb orsz földhit int 5 száz zálogl 100 frtjával	7000	—
122000 frt kisb orsz földh int 5 s fél száz zál 100 frtjával	122000	—
145000 frt m orsz közp t pénzt 4 s fél száz zál 100 frtjával	145000	—
100000 frtnyi e bp főv t pénzt 4 s fél száz zál 100 frtjával	1001000	—
30000 frtnyi magy jelzáloghitelbank 4 százalékos nyeremény kölcsön kötvényei 127 frt 25 krjával	38175	—
70000 frtnyi m jelz hitelb 4 és fél száz zálogl 100 frtjával	70000	—
2226000 frtnyi Bpest főv 4 és fél száz kölcs k 100 frtjával	2216800	—
1709500 frtnyi m k áll v ezüstk 4 s fél száz köt 100 frtjával	1709500	—
99200 frtnyi m k kel v államk 5 száz aranyköt 122 frtjával	121024	—
199900 frtnyi m k 4 száz földtelherm kötv 94 és fél frtjával	188905	50
100000 frtnyi m k italm jog kárt 4 s fél % köt 100 frtjával	100000	—
Beszterczeb-brezovai és piskiv-hunyadi vasuti els kötv 212000 frtnyi egyesitett államadósság 4 és kéttized száz papirjár (május—nov lejár) 97 frt 95 krjával	1080747	71
4800 frtnyi egyes ál 4 s 2/10 száz [febr—aug 1] 97·85 kr	207654	—
235900 Kor osztr 4 száz koronajáradék 96 frt 70 krjával	4696	80
14000 frtnyi osztr 4 száz aranyjárad 118 frt 45 krjával	114057	65
190000 frtnyi galicziai 4 és fél százalékos államkölcsön kötvények [1893 évi] 100 frtjával	16583	—
100000 frtnyi galicz italm jog kárt kötv 97 frt 30 krjával	190000	—
114,626 Lire 50 c olasz 5 százalékos járadék és kamatai	97300	—
1893-ban esed kamat és elszám pénzküldemény	44409	59
Jelzálog kölcsönök	346741	47
Kötvény kölcsönök	153091	90
Viszontbizt. kötvény kölcsönök	2380637	—
A központ tartozása folyó számlán	11859	67
Vezér és főügynökségek s mások tartozásai	612085	48
	657393	80
	25593060	64

TEHER.

	forint	kr
Dijtartalék 24720937 — levonva a viszontbiztositási dijtartalékot 533753·99	24187183	
Biztossági alap	249257	
Kiházasitási tőkék nyereménye	498879	
Függöben levő károk tartaléka	319202	
Dijleszállitásokra vonatkozó nyeremények tartaléka	644	
Előre fizetett dijak 1894—1897 évekre	7911	
Fel nem vett nyeremények 1891 évről	11	
Kisorsolt biztositások tartaléka	21000	
Viszontbiztositó intézetek és mások követelései	6084	
1892 évi nyeremény	302886	
	25593060	

Budapest, 1893. deczember hó 31-én.

AZ IGAZGATÓSÁG:

ÁGOSTON JÓZSEF aligazgató, életbiztositási osztályfőnök. HARKÁNYI FRIGYES. JENEY LAJOS. LÉVAY HENRIK. ORMODY VILMOS. Báró SCHOSEEGER ZSIGMOND. Gróf ZICHY NÁNDOR. SZENDE KÁROLY a közp. könyv. főnöke.

A fenti zárszámlákst és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készülteknek és azok egyes tételeit a fő és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találtuk.

Budapest, 1894. márczius hó 29-én.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Gróf BATTHYÁNY GÉZA. GICZEY SÁMU. JEKELFALUSSY LAJOS. LÁSZLÓ ZSIGMOND. SZITÁNYI IZIDOR. KACZWINSZKY JÁNOS életbiztositási könyvvivő.

345. (1—1)

Hirdetmény.

Alólirt igazgatóság tudatja, hogy a Bibarczfalvi Borhegyi **ásvány-forrás** bérletének ideje 1894. év deczember 31-én lejár; ezen forrás ugyanezen időtől 10 egymásután következő évekre, tehát 1894. év deczember 31-től ujólag haszonbérbe fog kiadatni **f. év junius 3-án d. e. 10 órakor kezdődőleg.**

Árverési feltételek az igazgatóságnál bármikor megtekinthetők.

Kikiáltási ár csak **700 frt** o. é.

Bérleni szándékozóknak ennek 10%-át előre kell letenni; az árverés nyilvános, azonban zárt ajánlatok is elfogadtatnak, megfelelő bánatpénz melléklésével; az ajánlatban határozottan kifejezendő az, hogy az általános feltételeket ismeri; zárt ajánlatok az árverés befejeztével bontatnak fel.

Üzleti embernek előnyös vállalat.

Vasuti állomás Agostonfalva egy órára, utolsó posta Baróth egynegyed órára esik.

Kelt Bibarczfalván, 1894. márczius 27-én.

384. [3—7] **Az igazgatóság.**

Sz. **3382**—1894. szb. 385. (1—3)

Pályázati hirdetmény.

A Szentegyházas-Oláhfalvi körjegyző jogérvényes fegyelmi döntvénynyel hivatalvesztésre itéltetvén, az ekkép üresedésbe jött ezen állásra ezennel pályázatot nyitok, s felhivom a pályázni óhajtókat, hogy pályázati kéréseiket az 1883. évi I. t. cz. 6. §-ában megkivántató okmányokkal felszerelve hozzám az **1894. év junius hava 1-éig** adják be.

Ezen állással 400 frt készpénz fizetés, 80 frt lakbér-általány, 45 frt utazási általány s a szabályrendeletileg megállapitott magánmunkálatokért járó dijak élvezete van összekötve. Az irodai szükségletek a községek pénztáraiból szereztetnek be.

Ezen keret Szentegyházas és Kápolnás-Oláhfalu községekből áll, s a jegyzőnek az elsőben kell laknia.

A választás Szentegyházas-Oláhfalu község házánál **1894. év junius hó 2-án d. e. 9 órakor** fog megtartatni.

Székely-Udvarhely, 1894. április hó 12-én.

Gotthárd János,
főszolgabiró.

„THE GRESHAM"
ÉLETBIZTOSITÓ TÁRSASÁG LONDONBAN.

Magyarországi fiók: **Budapest, Ferencz József-tér 5—6.,** a társaság házában.

Ausztriai fiók: **Bécs, Gisellastrasse 1. sz. alatt,** a társaság házában.

A társaság vagyona 1891. évi junius 30-án Frk. 117,550.797·—
Évi bevétel biztositások és kamatból 1891. évi junius 30-án . . . . . „ 20,725.259·—
Kifizetések biztositási és járadéki szerződések s visszavásárlások után a társaság fennállása óta (1848.) . . . . . „ 249,311.449·—
A legutóbbi tizenkét havi üzleti idő alatt a társaságnál . . . . . „ 61,372.000·—
értékig nyujtattak be ajánlatok, miáltal a társaság fennállása óta benyujtott ajánlatok összértéke . . . . . „ 1.728,184.555·—
értékre megy. — Prospektusokkal és dijtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállit, továbbá ajánlatokkal dijmentesen szolgálnak Erdély minden nagyobb városában az **ügynök** urak és az **erdélyi vezérügynökség Kolozsvárt, Belszén-utcza 5., 7. sz.** 7. (17—x)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy személyesen tett

bécsi bevásárlási utamból haza érkeztem,

s raktáromat a legujabb

bel- és külföldi árukkal

teljesen elláttam.

Az eddig tapasztalt pártfogást kérve, **jó áruk, szolid árak** és **pontos szolgálat** által igyekszni fogok az irántam tanusitott bizalmat továbbra is kiérdemelni.

Kiválóan tisztelettel:

KIRÁLY GYULA,
EZELŐTT
KIRÁLY és CSÁSZÁR.

386. (1—8)

KÁRPITOK
bel- és külföldi
ajánlja dús választékban
LÉDERER ERNŐ
Budapest, IV., Bécsi-utcza 2. sz.
Kolozsvár, Beltorda-utcza 11. szám.

Lakások és nyilvános helységek eredeti vázlatok szerint izléstelejesen berendeztetnek és minden azokkal egybekötött diszitési munkák jótállás mellett elvállaltatnak.

371. (3—21)

Nyomatott Magyary Mihály könyvnyomdájában Kolozsvárt, belközép-utcza 33. szám.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.